

J A A R V E R S L A G

*N e d e r l a n d s e
F i l m k e u r i n g*

1 9 9 2

M17-1092

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

(060.555) 351.758.16

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

VOORWOORD

Hierbij bieden wij u het jaarverslag 1992 aan.

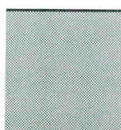
Uit het verslag zal u blijken dat het voornemen om de Filmkeuring te vervangen door zelfregulering, niet van invloed is geweest op de aard en omvang van de werkzaamheden. Ook in de loop van 1993 is daarin geen wijziging gekomen en zijn, in afwachting van verdere ontwikkelingen, nieuwe leden in de Filmkeuring benoemd.

Het lijkt dat ook aan de trend van een dalend bioscoopbezoek een eind is gekomen, nu het aantal aangeboden films weer stijgende is.

Er bestaat echter een toenemende ongerustheid over het aantal films met een gewelddadig en voor jeugdige personen schadelijk karakter hetgeen extra zorg geeft voor de ontwikkelingen rond de ingestelde afschaffing van de Filmkeuring.

*Mr O. Hammerstein
Voorzitter
Nederlandse Filmkeuring*

*C.N. Crans
Secretaris-directeur
Nederlandse Filmkeuring*

GRONDWET VOOR HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN (1987)

Art. 7, lid 3: Voor het openbaren van gedachten of gevoelens door anderen dan in de voorgaande leden genoemde middelen heeft niemand voorafgaand verlot nodig wegens de inhoud daarvan, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. De wet kan het geven van vertoningen toegankelijk voor personen jonger dan zestien jaar regelen ter bescherming van de goede zeden.

Toelichting: De tweede volzin van het derde lid bevat een verdere beperkingsmogelijkheid ten aanzien van hetgeen in de eerste volzin van dat lid als recht is neergelegd.

Die beperkingsmogelijkheid houdt in dat de wetgever regels kan stellen die voorzien in een preventief toezicht op vertoningen die toegankelijk zijn voor personen jonger dan 16 jaar, voor zover het gaat om de bescherming van de goede zeden. Dit toezicht kan dus ook de inhoud van de vertoning betreffen.

Met name valt te denken aan de keuring van films, bestemd voor jeugdigen.

Het criterium van de bescherming van de goede zeden dient ruim te worden opgevat, zodat onder de bescherming van de goede zeden ook valt de bescherming van de zedelijke ontwikkeling van deze jeugdigen.

Zo laat deze bepaling een keuring toe, die gericht is op de bescherming van personen jonger dan 16 jaar tegen sadistische vertoningen of tegen vertoningen van oorlogsgeweld.

WET OP DE FILMVERTONINGEN

Wet van 5 januari 1977, Stb. 170, tot afschaffing van de Filmkeuring voor volwassenen, invoering van een nieuw systeem van keuring voor jeugdigen, en intrekking van de bevoegdheid van de burgemeester ex artikel 221, lid 2, van de Gemeentewet.

Art. 2, lid 1: Er is een Nederlandse Filmkeuring, gevestigd te 's-Gravenhage, die tot taak heeft te beoordelen of de vertoning van een haar ter keuring voorgelegde film al dan niet schadelijk is te achten voor personen beneden de leeftijd van twaalf, onderscheidenlijk zestien jaar. (Wet op de filmvertoningen, Nederlandse Staatswetten, editie Schuurman & Jordens, 102, W.E.J. Tjeenk Willink - Zwolle, 1979)

MEDIAWET

Wet van 21 april 1987, houdende regels betreffende de verzorging van radio- en televisieprogramma's, de omroepbijdrage en de steunverlening aan persorganen:

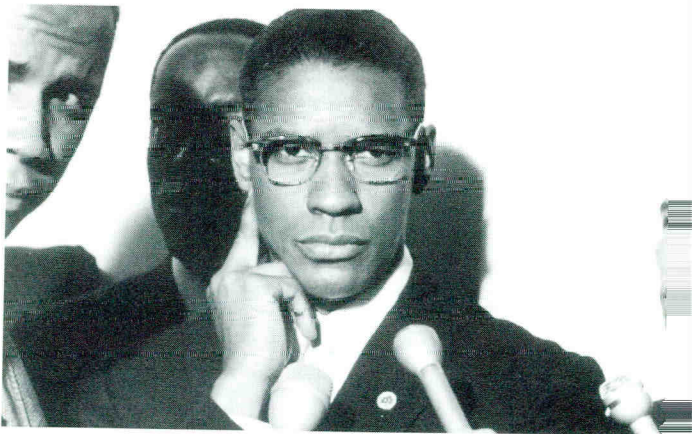
Artikel 53: In een televisieprogramma zal de uitzending van films of gedeelten van films die krachtens de Wet op de Filmvertoningen na keuring niet zijn toegelaten voor vertoning aan personen beneden de leeftijd van twaalf, onderscheidenlijk zestien jaren niet voor 20.00 uur, onderscheidenlijk 21.00 uur aanvangen.

De uitzending van films of gedeelten van films, die niet aan de Nederlandse Filmkeuring zijn voorgelegd, en van andere programma-onderdelen, die de instelling die het verzorgt ongeschikt acht voor personen jonger dan twaalf, onderscheidenlijk zestien jaren, zullen niet voor 20.00 uur, onderscheidenlijk 21.00 uur aanvangen.

Van de uitslag van de bovenbedoelde keuring dan wel de ongeschiktheid wordt direct vóór de uitzending van de film onderscheidenlijk van het programma-onderdeel mededeling gedaan.

Artikel 72, lid 3: Indien in een abonneeprogramma films of gedeelten van films worden uitgezonden die krachtens de Wet op de filmvertoningen niet zijn toegelaten voor vertoning aan personen beneden de leeftijd van twaalf, onderscheidenlijk zestien jaren, doet de verzorger van het abonneeprogramma hiervan in het programma mededeling direct vóór de aanvang van de uitzending van het betreffende programma-onderdeel.

MALCOLM X (12) - gekeurd in 1993

DE LEDEN

De Nederlandse Filmkeuring bestaat uit ten minste 20 en ten hoogste 40 leden, te benoemen door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC).

Leden moeten ten minste 18 jaar zijn, worden benoemd voor ten hoogste vier jaar en kunnen niet meer dan tweemaal worden herbenoemd. Vacatures worden openbaar gemaakt.

In het verslagjaar waren de volgende personen lid van de Nederlandse Filmkeuring:

H.H. Ahaus	<i>Hoogblokland</i>
K. de Beer	<i>Amsterdam</i>
M.L.C. Bergmans-Smit	<i>Breda</i>
F. Blaakmeer	<i>Groningen</i>
A.L. Bouma	<i>Baarn</i>
J.F.M.M. Brons	<i>Haarlem</i>
R. del Canho	<i>Amsterdam</i>
R.G.E.T. Cannegieter-Rinaldi	<i>Voorschoten</i>
P.V. Devita	<i>'s-Gravenhage</i>
M.J. Druif	<i>Obdam</i>
A.H.S. Frank	<i>Amsterdam</i>
M. Glastra	<i>Maarn</i>
A.A.J. Goldberg	<i>Emst</i>
O. Hammerstein	<i>Amsterdam</i>
D. van der Horst	<i>Amsterdam</i>
S.L. Ie	<i>Amsterdam</i>
L. Ch. Ju	<i>Leiden</i>
A. Klokke-Zelders	<i>'t Harde</i>
J.S. Klompmaker	<i>Zaandam</i>
M. Leenaers	<i>Amsterdam</i>
H. Nijzink	<i>Rotterdam</i>
P. Otter	<i>Blokker</i>
M.A.H.J. Overmars-Schrijvers	<i>Rijswijk</i>
F. Resius	<i>Amsterdam</i>
J.A. Roest	<i>Amstelveen</i>
A. Royaards	<i>Amsterdam</i>
P.C. Royaards-Knegtmans	<i>'s-Gravenhage</i>
F.G.L.L. Schols	<i>'s-Gravenhage</i>
E. Snoep-de Gast	<i>Breda</i>
P. Sörensen	<i>Amsterdam</i>
E.H. Taverne-Haighton	<i>'s-Gravenhage</i>
E.W. Vleeming	<i>Zoetermeer</i>
S.P.M. de Vries	<i>Amsterdam</i>
Chr. de Vrijer	<i>Rotterdam</i>
C.W. Wattel	<i>Rotterdam</i>
P.A.M. van Wijk	<i>Amsterdam</i>
E.M. Weis	<i>Amsterdam</i>
T. Zijlstra	<i>Eefde</i>
G.J. Zwart	<i>Groningen</i>
	<i>vacature</i>

Het bestuurscollege van de Nederlandse Filmkeuring bestaat eind 1992 uit 18 vrouwelijke en 21 mannelijke leden, waarvan 8 in de leeftijdsgroep 18-30 jaar, 11 in de leeftijdsgroep 31-40 jaar, 8 in de leeftijdsgroep 41-50 jaar en 12 in de leeftijdsgroep 51+ jaar. Er bestaat op 31 december 1992 slechts één vakature.

De leden komen uit verschillende levensbeschouwelijke en maatschappelijke stromingen. Zij zijn opgeleid en/of werkzaam op verschillende terreinen van deskundigheid betreffende jeugd of film, waaronder ook ouderschap kan worden begrepen. Getracht wordt een zo evenredig mogelijke vertegenwoordiging naar sexe, leeftijdsgroep en regio te bewerkstelligen.

DE KLEINE BLONDE DOOD (AL) - gekeurd in 1993

DE ALGEMENE VERGADERING

De Algemene Vergadering wordt gevormd door alle leden van de Nederlandse Filmkeuring. Zij stelt het beleid in algemene zin vast en kwam in 1992 twee maal bijeen: op donderdag 9 april en op donderdag 12 november.

Algemene Vergadering op 9-4-1992 te Rijswijk

Het ochtendprogramma is vooral bedoeld om de leden van theoretische informatie te voorzien. Vanuit dit kader wordt het keuringswerk in een breder perspectief geplaatst en kunnen de individuele werkzaamheden worden voorzien van inhoudelijke accenten.

Als eerste houdt mevrouw drs. I. Bakker een inleiding met als thema 'hoe kun je de pedagogiek gebruiken bij het praktische keuringswerk van alle dag' (**zie bijlage 1**) en geeft mevrouw Assink-Aben een toelichting n.a.v. haar werkzaamheden bij de Nederlandse Filmkeuring als stagiaire van de Universiteit van Leiden (**zie bijlage 2**).

In het middagedeelte komen de gebruikelijke huishoudelijke agendapunten aan de orde. De afgelopen jaren heeft de AV zich intensief beziggehouden met de inhoud van de beleidslijnen van de Nederlandse Filmkeuring. Het bestuur heeft na ampele overweging gemeend te moeten afzien van principiële wijzigingen.

Ook onder de leden blijkt de gedachte te bestaan, dat de huidige beleidslijnen voldoen aan de eisen van deze tijd en ook voor de jaren 92/93 als 'kompas' zijn te gebruiken (**zie bijlage 3**).

De Algemene Vergadering gaat zonder hoofdelijke stemming accoord met het wisselen van de beleidslijnen 2 en 3. Een nieuwe beleidslijn (nr. 10) wordt als overbodig ervaren.

Algemene Vergadering op 12 november 1992

Tijdens deze najaarsvergadering worden door de Algemene Vergadering -volgens wettelijke procedures- de leden benoemd voor:

- a. het Dagelijks Bestuur;
- b. de herkeuringscommissie;
- c. de plaatsvervangend herkeuringscommissie.

'Bijzonder geslaagd en zeer waardevol' zijn de termen die de voorzitter gebruikt ter

karacterisering van de Internationale Conferentie van Europese filmkeurders, die eind oktober in Den Haag/Rijswijk heeft plaatsgevonden. Hij wijst op het feit dat de minister van WVC, mw. drs. H. d'Ancona, de conferentie officieel opende en in haar inleiding nog eens duidelijk maakte 'een voorstander te zijn van zelfregulering en het instituut Filmkeuring te ervaren als overbodig'.

De voorzitter, mr O. Hammerstein, heeft de minister in dit verband mondeling en schriftelijk herinnerd aan de afspraak dat de Filmkeuring betrokken zal worden bij plannen die zouden kunnen leiden tot wijziging van de Wet op de Filmvertoningen.

Het feit dat er een mondeling overleg is aangevraagd (op 3-2-'93) door de leden van de Tweede Kamer – v.d. Heyden (CDA) en Dijkstal (VVD) – met de bedoeling de minister om 'opheldering te vragen' betekent dat er aan het jarenlang 'ambtelijk schaakspel' een einde komt en de discussie gaat plaatsvinden op het niveau waar zij thuishoort: in het parlement. De Algemene Vergadering wenst haar verbazing uit te spreken over de handelwijze van de minister van WVC m.b.t. het voortbestaan van de Nederlandse Filmkeuring.

De Algemene Vergadering neemt kennis van de samenwerking tussen Meteor Film en de spellengigant Jumbo die zich gaan bezighouden met een nieuw koopvideolabel dat zich met name zal richten op –heel– jonge kijkers. Ondanks de mogelijkheid tot zelfregulering heeft deze nieuwe organisatie gemeend 'het labelingswerk te moeten laten verrichten door de enige onafhankelijke organisatie op dit terrein -te weten de Nederlandse Filmkeuring'.

Het keuringswerk wordt kwalitatief en kwantitatief uitgebreid; naast de leeftijdsaanduiding, gekoppeld aan het principe schadelijkheid, geeft ons instituut ook informatie over de film in de vorm van een zogenaamd 'veilig-slapen-garantie' (= advies voor de leeftijdsgroep).

De voorzitter benadrukt dat dit een aanvulling is op het bekende vierkantje om de AL-aanduiding, alleen nu meer voorzien van inhoudelijke informatie (**zie bijlage 4**).

De Algemene Vergadering besluit de overeenkomst aan te gaan voor één jaar.

HET DAGELIJKS BESTUUR

Het Dagelijks Bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding van de Nederlandse Filmkeuring. De voorzitter leidt de bijeenkomsten van de herkeuringscommissie. De voorzitter is verantwoordelijk voor de inhoudelijke kant van de activiteiten, waarbij wordt verwacht dat –in nauw overleg met de directeur– eenheid in het beleid wordt verwezenlijkt.

De leden van het Dagelijks Bestuur worden door en uit de Algemene Vergadering benoemd. De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en de secretaris-directeur worden benoemd door de minister van WVC; de secretaris is ambtshalve directeur van het bureau.

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur van de Nederlandse Filmkeuring was in 1992 als volgt:

<i>voorzitter</i>	de heer O. Hammerstein
<i>plv. voorzitter</i>	mevrouw J.A. Roest
<i>lid</i>	mevrouw R. del Canho
<i>lid</i>	mevrouw A. Klokke-Zelders
<i>lid</i>	de heer H.H. Ahaus
<i>lid</i>	de heer P.A.M. van Wijk
<i>secretaris</i>	de heer C.N. Crans

Het Dagelijks Bestuur kwam vijf maal in vergadering bijeen en hield zich bezig met de voorbereiding en uitwerking van alle zaken waarvan in dit verslag melding wordt gemaakt.

BODYGUARD (AL)

DE FILMKEURINGEN

Volgens de Wet op de filmvertoningen mogen in een openbare voorstelling toegankelijk voor personen beneden de leeftijd van twaalf respectievelijk zestien jaar, uitsluitend films worden vertoond die als zodanig door de Nederlandse Filmkeuring zijn toegelaten. Indien een omroepvereniging besluit een bioscoopfilm uit te zenden, is artikel 53 van de Mediawet van toepassing (zie de tekst van de wet op blz. 3).

De Filmkeuring beoordeelt of een haar ter keuring voorgelegde film al dan niet **schadelijk** is te achten voor genoemde leeftijdsgroepen. Voor elke dag dat er gekeurd wordt stelt de directeur aan de hand van een matrix een keuringscommissie van vijf personen samen, die haar eigen voorzitter (m/v) kiest.

In 1992 kwamen 61 (66 in 1991) keuringscommissies in vergadering bijeen; bovendien vergaderde de herkeuringscommissie zes keer.

Herkeuringen in 1992:

• Bugsy (92/010-021):	16-na herkeuring:	12
• Mo' Money (92/135-140):	12-na herkeuring:	12
• Nightmare on Elmstreet (92/038-043)(Freddy's dead)	16-na herkeuring:	16
• Universal Soldier (92/111-117)	16-na herkeuring:	16
• Unlawful Entry (92/134-139)	16-na herkeuring:	16

Interne herkeuring:

• Gladiator (92/077-086)	12-na herkeuring:	12
- (zie bijlage 5: toelichtingen herkeuringscommissie)

Een herkeuring kan worden aangevraagd door ten minste twee leden van de desbetreffende keuringscommissie, dit indien zij overwegende bezwaren hebben tegen de uitslag.

Ook de verhuurder van een ter keuring aangeboden film kan echter in beroep gaan. Aan een herkeuring nemen geen leden deel die bij de keuring van de desbetreffende film betrokken zijn geweest. De uitspraak van de herkeuringscommissie treedt in de plaats van die van de keuringscommissie.

De samenstelling van de herkeuringscommissie

is in 1992 als volgt:

De heer	O. Hammerstein (<i>voorzitter q.q.</i>)
De dames	A.H.S. Frank J.S. Klompmaker F. Resius E.M. Weis
De heren	A.L. Bouma F.G.L.L. Schols C.N. Crans <i>secretaris</i>

De samenstelling van de plaatsvervangende herkeuringscommissie is als volgt:

Mevrouw	J.A. Roest (<i>voorzitter q.q.</i>)
De dames	M.A.H.J. Overmars-Schrijvers P.C. Royaards-Knegtmans
De heren	M.J. Druif M. Glastra L.Ch. Ju Chr. de Vrijer C.N. Crans <i>secretaris</i>

In het verslagjaar werden geen coupures aangebracht in de ter keuring aangeboden films, een feit dat overigens al vanaf 1982 (!!)

van toepassing is in Nederland (zie ook beleidslijnen 92/93). Het 'vierkantje' om de AL-aanduiding wordt geplaatst zodra de commissieleden –unaniem– van mening zijn dat het vertoonde een 'familievriendelijke' film is, met andere woorden een film voor het héle gezin betreft. Het wordt ervaren als positief 'waardeoordeel', dat in 1992 vijf maal officieel werd toegekend (11 maal in 1991).

Vanaf het begin van de jaren '90 valt er een sterke toename te constateren in het aantal ter keuring aangeboden speelfilms.

UNDER SUSPICION (12) - gekeurd in 1993

Ongeveer 70% van de voor openbare vertoningen beschikbare films is in 1992 vooraf door de Filmkeuring geïnclassificeerd en voorzien van een onafhankelijk oordeel en een leeftijdsindicatie (**zie bijlage 7**). Wanneer we de film top-25 van het jaar '92 nader beschouwen dan blijkt een beperkt aantal films door de exploitanten 'direct', zonder tussenkomst van de Filmkeuring (zie art. 1, lid 2 van de Wet op de Filmvertoningen), in roulatie te zijn gebracht (**bijlage 6**).

Over het algemeen vallen de niet-aangeboden producten in de categorie 'cult-films' die meestal voor een volwassen publiek in de zg. 'art houses' draaien.

Daartegenover staan films zoals 'Basic Instinct' en 'Cape Fear' die wellicht ook vanuit commerciële motieven zonder meer op 16 jaar en ouder in de bioscoop zijn vertoond.

Het overzicht van 1992 ziet er als volgt uit:

Jaar	AL			AL			12			16			Totaal		
	90	91	92	90	91	92	90	91	92	90	91	92	90	91	92
Hoofdfilms	8	7	5	78	77	71	29	27	33	13	13	6	128	124	115
Voorf./trailers	-	4	1	41	25	38	1	3	4	-	-	-	42	32	43
Korte films/short	-	-	-	1	1	4	-	-	1	-	-	-	1	1	5

Nederlandse
Filmkeuring

HET BUREAU

Het bureau, dat ambtelijk aan de Nederlandse Filmkeuring is toegevoegd, behartigt de organisatorische en technische zaken, de secretariaatswerkzaamheden en de comptabele administratie. De directeur is hoofd van het bureau en is ambtshalve secretaris en comptabele van de Nederlandse Filmkeuring. Daarnaast adviseert hij ten aanzien van beleidsaangelegenheden, geeft algemene voorlichting, houdt lezingen/gastcolleges en is de contactpersoon, o.a. voor het opzetten van de Europese samenwerking, in de breedste zin van het woord. De directeur is primair verantwoordelijk verschuldigd aan het bestuur (art. 13, lid 2 Wet op de Filmvertoningen).

De bureaubezetting was in 1992 als volgt:

Adm. medewerkster (secretariaat):

Mw. M. Fresen (35%)

Adm. medewerkster (financiën):

Mw. J. Buter (65%)

Filmoperateur: Dhr. J.J. Hol (100%)

Directeur: Dhr. C.N. Crans (80%).

Mw. Fr. Assink-Aben heeft in 1992 de stageplaats bij de Nederlandse Filmkeuring vervuld. In overleg met de Universiteit van Leiden, sectie Kind en Media, is een afstudeerproject opgesteld. In eerste instantie zijn de criteria die worden gehanteerd door de leden van de Nederlandse Filmkeuring, aan een nader onderzoek onderworpen (**zie bijlage 2**). Vervolgens stelde mevr. Aben vast dat in de discussie over de Filmkeuring tot nu toe de mening van het publiek buiten beeld is gebleven.

Als hoofddoel voor haar onderzoek koos ze vervolgens voor het in kaart brengen van de opvattingen van jongeren en ouders over de Filmkeuring en wilde ze nagaan in hoeverre men het instituut ondersteunt.

Uit haar onderzoek blijkt, dat de meeste jongeren (81%) net als hun ouders (91%) niet tegen de Filmkeuring zijn. Zowel de jongeren als hun ouders denken positief over de taken die de Nederlandse Filmkeuring zou kunnen uitoefenen; vooral 'voorlichting geven' scoort hoog. Opvallend is ook dat de meeste jongeren niet tegen het geven van leeftijdsgrenzen zijn. Door de onderzochte groep jongeren en hun ouders wordt het bestaansrecht van de Nederlandse Filmkeuring dan ook niet in twijfel getrokken (zie ook Jeugd en Samenleving jaargang 23 nr. 5).

Het bureau van de Nederlandse Filmkeuring is het afgelopen jaar veelvuldig benaderd door belangstellenden met het verzoek keuringsuitslagen (+ toelichtingen) te leveren. In de loop van '92 is de reeds aangekondigde filmlijst, waarin alle gekeurde films van 1977 tot heden, gereed gekomen.

In de tweede helft van '92 wordt bekend dat de bibliotheek uit het gebouw Hoogvoorde van het Ministerie zal vertrekken omdat deze afdeling tot het kernministerie zal blijven behoren.

Na intensief overleg wordt toegezegd dat het bureau van de Nederlandse Filmkeuring voorjaar '93 zal verhuizen naar ruimten rondom de filmzaal die is gehuisvest in de laagbouw. Hiermee wordt aan een toezegging van ruim zeven jaar geleden uiteindelijk in praktische zin inhoud gegeven.

LANDELIJKE CONTACTEN

Ten behoeve van de dagelijkse gang van zaken moest op ambtelijk niveau regelmatig contact worden gelegd met verschillende afdelingen van het Ministerie van WVC, met name met de Directie Jeugdbeleid.

Daarnaast ontstonden er voortdurend meer contacten met personen en organisaties die direct of indirect te maken hebben met het werkgebied van de Nederlandse Filmkeuring:

- op vrijdag 7 februari 1992 hield de secretaris-directeur een inleiding tijdens de jaarvergadering/ themamiddag van de VSOM.
- op dinsdag 11 februari 1992 woonden voorzitter en secr. directeur de gala-première bij van de Nederlandse speelfilm 'de Johnsons' in het Tuschinski Theater in Amsterdam.
- op verzoek van Veronica Omroep Organisatie werden drie zg. 'Porky-films' geclassificeerd.

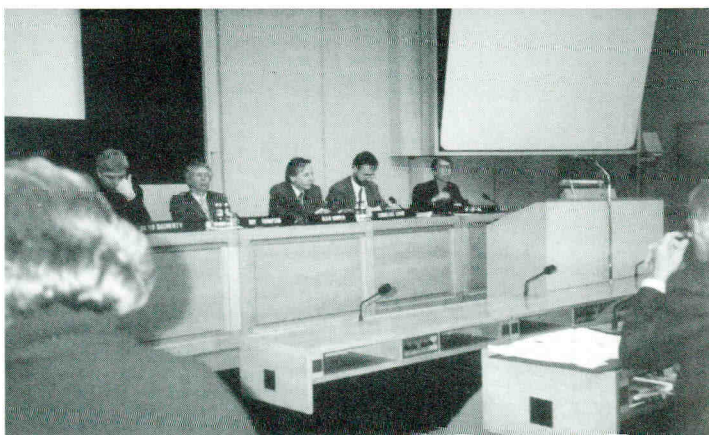
VOO wilde in het kader van 'Mei-maand/film-maand' de films in principe vroeg uitzenden, maar wenste de Mediawet (art. 53) en de Wet op de Filmvertoningen niet met voeten te treden.

Hieruit mag blijken dat een deel van de Hilversumse zendgemachtigden genoemde spelregels wel degelijk serieus neemt.

- op di. 26/05 was de voorzitter dhr. mr O. Hammerstein te gast in het programma 'Een goede morgen met..', op radio 4.

- de plaatsvervangend voorzitter mw. Roest en het DB -lid dhr. van Wijk woonden de première bij van de speelfilm 'Flodder in Amerika'.
- de contacten met de Universiteit van Leiden (sektie Kind en Media) kregen in '92 meer diepte. Daarnaast werd er een eerste contact gelegd met de Universiteit van Utrecht afd. Communicatie.
- het N.B.L.C. heeft in het kader van de themaviering rond 4/5 mei het grondrecht 'vrijheid van meningsuiting' centraal gesteld. Eén van de drie posters gaat in op het functioneren van de Filmkeuring in Nederland.
- in het kader van de Europese conferentie voor filmkeurders in de Rolzaal van het Binnenhof in Den Haag is het instituut de laatste week van oktober door de media van diverse kanten 'tegen het licht gehouden'. Te denken valt aan de uitzending van de VARA woensdagochtend-editie van 28/10 en het interview met de secr. directeur in de Volkskrant op donderdag 29/10.

NFK OP DE WERELDCONFERENTIE IN LONDEN, MAART 1992

BUITENLANDSE CONTACTEN

De uitwisseling van de maandelijkse filmkeuring-suitslagen met de omliggende landen werd voortgezet. Hieruit bleek onder andere dat verschillen tussen de keuringsresultaten minder extreem zijn geworden. Met name de nogal uiteenlopende keuringsuitslagen tussen Duitsland en Nederland zijn de afgelopen twee jaar geminimaliseerd. Overigens komt duidelijk naar voren dat Nederland met Frankrijk en Denemarken tot de meest liberale keuringen van (West-) Europa behoort.

KEURINGSUITSLAGEN 1992

TITEL	NED	FRA	DUI	BEL	ZWE	ENG
Bodyguard	a.l.	a.l.	12 jr	a.l.	11 jr	15 jr
Bugsy	12 jr	a.l.	16 jr	16 jr	15 jr	18 jr
Commitments	a.l.	a.l.	12 jr	a.l.	11 jr	15 jr
Few good men, a	a.l.	a.l.	12 jr	a.l.	11 jr	15 jr
Gladiator	12 jr	12 jr	16 jr	16 jr	15 jr	15 jr
Hand that rocks the cradle	12 jr	12 jr	16 jr	16 jr	15 jr	15 jr
Inner circle	a.l.	a.l.	12 jr	a.l.	15 jr	15 jr
J.F.K.	12 jr	a.l.	12 jr	a.l.	11 jr	15 jr
Mo' money	12 jr	a.l.	16 jr	16 jr	15 jr	15 jr
Patriot games	12 jr	a.l.	16 jr	16 jr	15 jr	15 jr
Unforgiven	12 jr	a.l.	16 jr	a.l.	15 jr	15 jr
Universal soldier	16 jr	12 jr	18 jr	16 jr	15 jr	18 jr

a.l. = alle leeftijden

Reeds in voorgaande jaren is het belang onderstreept van de hechte contacten die zijn ontstaan met zusterorganisaties in andere E.G.-landen. De recente symposia van Duitse en Nederlandse filmkeurders hebben aangetoond dat Europese contacten zeer zinvol kunnen zijn.

*NFK - DE ENIGE BUITENLANDSE VERTEGENWOORDIGING
OP DE CONFERENTIE VAN SAT-1*

Daarnaast blijken de uitwisselingsprogramma's van de NFK (Rijswijk) en FSK (Wiesbaden) het werk kwalitatief te verdiepen.

In 1992 waren twee hoogtepunten:

- 1 de Internationale Wereld Conferentie voor filmkeurders in Londen (maart)
 - 2 de Internationale Conferentie van NFK en FSK (Wiesbaden) in Den Haag (eind oktober).
- ad 1 De voorzitter sprak in de voorjaarsvergadering van een 'indrukwekkende bijeenkomst en diepgaande discussie op hoog niveau'. Heel duidelijk is geworden dat Nederland één van de weinige landen is waar 'de schaar' in de lade blijft. Ook de 16 jaar-grens als 'plafond-leeftijd' kan worden geplaatst onder het hoofdstuk uitzonderingen.
- ad 2 Tijdens de najaarsvergadering van de N.F.K. kenschetste de voorzitter de Internationale conferentie van filmkeurders als bijzonder geslaagd en zeer waardevol.
- De conferentie werd in de Rolzaal van het Binnenhof officieel geopend door de minister van WVC, Mw. drs. H. d'Ancona, die haar inleiding gebruikte om nog eens duidelijk te maken dat zij een voorstander is van zelfregulering door het bedrijfsleven en het instituut 'Filmkeuring' als overbodig ervaart. Buitenlandse collega's hebben haar op treden als niet erg passend ervaren en toonden zich geschokt over haar toespraak.

In de tweede helft van maart brengt een groep Canadese studenten een werkbezoek aan de N.F.K. Na een inleiding over de werkzaamheden en een eenvoudige lunch bekijkt men de speelfilm 'Lord of the flies'.

Op 14 mei heeft de secretaris-directeur een inleiding gehouden op de vakconferentie van SAT I 'Sex und Gewalt im Fernsehen' en op 15 juni woonde hij de opening bij van het nieuwe onderkomen van het Europees Media Instituut in Düsseldorf.

Het DB-lid Mw. Klokke-Zelders heeft in november aan keuringen deelgenomen bij de Franse collega's in Parijs. Dit kan een eerste aanzet zijn om, naast het uitwisselingsprogramma met Duitsland, ook met andere Westeuropese landen een roulatiesysteem van leden op te zetten.

EVALUATIE VAN HET BELEID

(NFK: goedgekeurd of afgekeurd?...)

Films kunnen we bekijken in de bioscoop, maar ook in de huiselijke kring, op tv of op de video. Literatuurstudies, o.a. uitgevoerd door het Ministerie van WVC, hebben aangetoond dat bepaalde films een schadelijke invloed uitoefenen op jeugdigen.

Prof. dr. T. v.d. Voort (Univ. v. Leiden) stelt bijvoorbeeld in zijn boek 'De invloed van televisiegeweld' dat op basis van een totaalbeeld van onderzoeken de stimulatiehypothese (er ontstaat meer agressie bij het zien van geweldfilms) het meest plausibel is.

Indien het geweld wordt geromantiseerd en de indruk wordt gewekt dat het een (goed) middel is om een bepaald doel te bereiken, is de kans op negatieve effecten nog groter. Geweldfilms geven een scheef beeld van de werkelijkheid. Kinderen krijgen een heel eigenaardige voorstelling van de wereld om hen heen.

Van der Voort tilt nog zwaarder aan het veroorzaken van angst bij kinderen dan aan de effecten van agressie. Angst veroorzaakt door (speel)films en door t.v.-beelden kan gemakkelijk door onderzoek worden aangetoond (kinderen krijgen nachtmerries of last van slapeloosheid).

De laatste jaren is vanuit het Amerikaanse publiek een steeds krachtiger protest hoorbaar tegen de veelheid en indringendheid van geweldscènes die de jeugd in de VS via de media te verwerken krijgt. Een Amerikaans kind van elf jaar heeft gemiddeld (!) al 13.000 gewelddaden, waarvan 8000 moorden -veelal tot in de bloedigste details- op de televisie kunnen gadeslaan.

Tal van wetenschappelijke studies tonen aan dat er een verband is tussen het gespeelde media-geweld en de ware criminaliteit in de Amerikaanse samenleving.

Is het bovenstaande allemaal niet wat te zwaar aangezet?

Natuurlijk, zo stelt de minister van WVC vast tijdens haar toespraak voor de Europese Conferentie van filmkeurders, eind oktober '92. Vervolgens typeert ze de Nederlandse Filmkeuring als een instituut dat 'met een kanon schiet op een mug'.

In de Nederlandse samenleving bestaat echter een breed maatschappelijk draagvlak voor de Filmkeuring. De resultaten van het reeds eerder

genoemde onderzoek van mw. Assink-Aben werden namelijk nog eens krachtig onderstreept door een opiniepeiling die werd verricht in het kader van het tv-programma 'De Stelling' (EO 17/02/'93): van jongeren tussen de 15 en 29 bleek 65% **tégen** afschaffing van de Filmkeuring te zijn.

Het onderzoek van de Universiteit van Leiden laat zien dat de groep jongeren van 12 tot 16 jaar en hun ouders, die vanwege de leeftijd van de jongeren het meest met de Filmkeuring te maken hebben, nog gunstiger over de Filmkeuring oordelen.

Onderzoek, enquête en reacties tijdens radio- en tv-uitzendingen maken dus duidelijk dat de 'voordelen' van de afschaffing van de Nederlandse Filmkeuring blijken te zijn achterhaald door de tijd.

De Nederlandse Filmkeuring wordt gewaardeerd door ouders en jongeren. Zij verricht haar werk neutraal, in het algemeen belang en tegen geringe kosten.

In plaats van het afschaffen van de Nederlandse Filmkeuring verdient het aanbeveling de taak van het instituut niet te beperken tot leeftijdsclassificatie, maar uit te breiden met voorlichting en produktinformatie over films.

Juist de leeftijdsclassificatie en onafhankelijke informatie over films bieden ouders en opvoeders de nodige steun.

Objectieve leeftijdsclassificatie en produktinformatie zijn niet gediend met het voorstel de filmkeuring in handen te leggen van het bedrijfsleven zelf.

Een dergelijk systeem zou op gespannen voet staan met de belangeloosheid die voor het classificeren van films verwacht mag worden. De Nederlandse Filmkeuring heeft de minister van WVC meerdere malen gevraagd de Wet op de Filmvertoningen te actualiseren en het bestaande instituut mogelijkheden te geven om de doelgroepen beter van dienst te kunnen zijn.

De voorkeur van de Nederlandse Filmkeuring gaat in dit kader uit naar een regeling waarbij film- en videoclassificatie onder één noemer wordt gebracht. Die classificatie zou moeten worden verricht door een onafhankelijk orgaan, thans 'De Nederlandse Filmkeuring' geheten. Zulks zou naar het inzicht van de Filmkeuring een optimale bescherming geven tegen de schadelijke invloeden die bioscoop- en videofilms op jeugdige personen kunnen uitoefenen.

EVALUATION OF THE POLICY OF THE NETHERLANDS FILM EXAMINING BOARD (N.F.K.)

Films can be watched in the cinema but also at home, on t.v. or on video. Studies made by the Ministry of Welfare, Health and Cultural Affairs have shown that certain films have a harmful effect on the young. In his book "The influence of t.v.-violence" Prof. dr. T. van der Voort of Leyden University says that based on the sum total of research, the stimulation hypothesis (you get more aggression when watching violent films) is most plausible.

If violence is romanticized and the impression is given that it's a good means to attain a certain goal, the chance of negative effects is even greater. Violent films give a wry image of reality. Children get a very peculiar representation of the world around them. It's v.d. Voort's opinion that causing fear in children is even more serious than the effects of aggression. Fear caused by films and by t.v. images can easily be shown from research: children have nightmares and suffer from insomnia.

The last few years a growing protest is heard from the American public against the amount and the pervasiveness of violent scenes that American youth is confronted with via the media. An eleven-year-old American child has seen an average of 13.000 violent deeds on television, of which 8000 are murders, usually shown to the bloodiest detail. Much research shows that there is a connection between the acted media-violence and the real criminality of American society.

Isn't all this a bit heavy on hand?

It is, the Minister of Welfare, Health and Cultural Affairs said in her speech for the European Conference of filmexaminers, held in October 1992. In that speech she pictured the Netherlands Film Examining Board as an institute that "shoots at a mosquito with a canon". There is however a large support in society for the Netherlands Film Examining Board. The results of research done by Leyden University were confirmed by an opinionpoll for the t.v. programme "De Stelling" (The Thesis) E.O.-television 17/02/93. Of the young people between 15 and 29 years old, 65% was opposed to abolishing the Netherlands Film Examining Board. Research done by Mrs. Assink-Aben shows that the group of 12 to 16 years old (who because of their ages have to do most with filmexamining) and their parents,

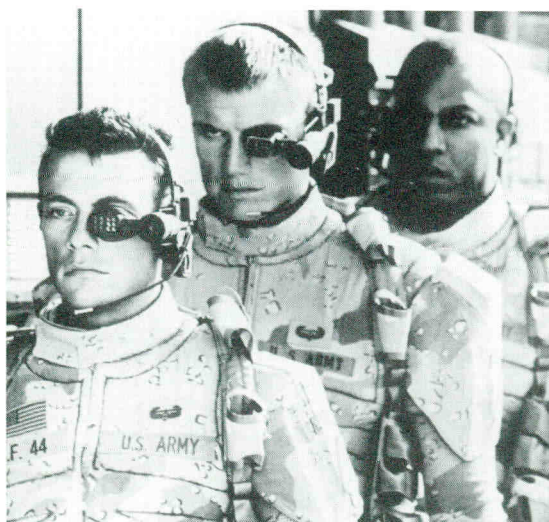
have an even more favourable opinion of the institute.

Research, opinion polls and reactions during radio and t.v.-programmes make clear that the "advantages", of abolishing the Netherlands Film Examining Board have been rendered out of date.

The Netherlands Film Examining Board is valued by parents and children, it does its work neutrally, in the general interest and at low costs. Instead of abolishing the N.F.K. its task should be extended, not only limited to age classification but also giving instruction and product information on films. That is what will give parents and educators the necessary support. An objective age classification and product information should not be left to trade and industry as has been suggested. Such a system is incompatible with the disinterestedness which is necessary in classifying films. The Netherlands Film Examining Board has asked the Minister of Welfare, Health and Cultural Affairs many times to update the Film Performances Act so as to give the existing institute more scope to serve its targetgroups. The Netherlands Film Examining Board prefers a system in which film-and video classification are reduced to the same denominator.

The classification should be done by an independent institute at the moment called: The Netherlands Film Examining Board. This would give an optimum protection against the harmful effects cinema and videofilms can have on the young.

UNIVERSAL SOLDIER (16)

EVALUIERUNG DES KONZEPTS

Filme können wir uns im Kino ansehen, aber auch im häuslichen Kreis, im Fernsehen oder auf Video. Literaturstudien, u.a. durchgeführt vom Kultusministerium, haben gezeigt, daß bestimmte Filme einen schädlichen Einfluß auf Jugendliche ausüben.

Prof. Dr. T. v.d. Voort (Universität von Leiden) behauptet zum Beispiel in seinem Buch "Der Einfluß von Fernsehgewalt", daß auf der Basis eines Gesamtbildes von Untersuchungen die Stimulierungshypothese (es entsteht mehr Aggression, wenn man sich Gewaltfilme ansieht) am plausibelsten ist. Wenn die Gewalt romantisiert wird und der Eindruck geweckt wird, daß es ein (gutes) Mittel ist, um ein bestimmtes Ziel zu erreichen, ist die Chance noch größer, daß es negativ auswirkt. Gewaltfilme vermitteln ein schiefes Bild der Realität. Kinder bekommen eine ganz merkwürdige Darstellung der Welt um sie herum. Van der Voort nimmt das Verursachen von Angstgefühlen bei Kindern schwerer als die Effekte von Aggression. Angst, verursacht durch (Spiel)filme und durch Fernsehbilder, kann leicht durch Untersuchung nachgewiesen werden (Kinder haben Alpträume oder leiden an Schlaflosigkeit).

Die letzten Jahre hat das amerikanische Publikum immer energischer protestiert gegen die Vielzahl und Eindringlichkeit von Gewaltszenen, die die Jugend in den USA über die Medien verarbeiten muß. Ein amerikanisches Kind im Alter von elf Jahren hat durchschnittlich (!) schon 13.000 Gewalttaten, wovon 8000 Morde -oft bis in die blutigsten Details- im Fernsehen beobachten können. Eine Menge wissenschaftliche Studien zeigen, daß es einen Zusammenhang gibt zwischen der gespielten Mediengewalt und der wirklichen Kriminalität in der amerikanischen Gesellschaft.

Hat man das Obenerwähnte nicht ein wenig zu sehr aufgebauscht? Natürlich, behauptet die Kultusministerin während ihrer Rede für die Europäische Konferenz von Filmprüfern, Ende Oktober 1992. Danach charakterisiert sie die Niederländische Filmprüfstelle als ein Institut, das "mit einer Kanone auf eine Mücke schießt". In der niederländischen Gesellschaft gibt es aber eine breite gesellschaftliche Tragfläche für die Filmprüfung. Die Ergebnisse der schon genannten Untersuchung von Frau Assink-Aben wurden nämlich noch mal kräftig durch eine Meinungsumfrage unterstrichen, die durchgeführt wurde im Rahmen des Fernsehprogramms "De Stelling" ("Die These")(EO, den 17.02.93): Es stellte sich

heraus, daß 65% der Jugendlichen zwischen 15 und 29 Jahre alt gegen Abschaffung der Filmprüfung war. Die Untersuchung der Universität von Leiden zeigt, daß die Gruppe von Jugendlichen im Alter von 12 bis 16 Jahren und ihre Eltern, die wegen des Alters der Jugendlichen am meisten mit der Filmprüfung zu tun haben, noch günstiger über die Filmprüfung urteilen. Untersuchung, Meinungsumfrage und Reaktionen während Radio- und Fernsehsendungen machen also deutlich, daß es sich herausstellt, daß die "Vorteile" der Abschaffung der Niederländischen Filmprüfstelle durch die Zeit überholt sind.

Die Niederländische Filmprüfstelle wird geschätzt von Eltern und Jugendlichen. Sie macht ihre Arbeit neutral, im allgemeinen Interesse und zu geringen Kosten. Statt der Abschaffung der Niederländischen Filmprüfstelle empfiehlt es sich, die Aufgabe des Instituts nicht auf Altersklassifizierung zu beschränken, sondern zu erweitern mit Aufklärung und Produktinformation über Filme. Gerade die Altersklassifizierung und unabhängige Information über Filme bieten Eltern und Erziehern die nötige Unterstützung. Mit dem Vorschlag, die Filmprüfung in die Hände der Unternehmen selber zu legen, ist objektiver Altersklassifizierung und Produktinformation nicht gedient. Ein solches System würde auf gespanntem Fuße mit der Uneigennützigkeit stehen, die für die Klassifizierung von Filmen erwartet werden darf.

Die Niederländische Filmprüfstelle hat die Kultusministerin öfters gebeten, das Filmvorführungsgesetz zu aktualisieren und dem bestehenden Institut Möglichkeiten zu geben, um den Zielgruppen besser dienen zu können.

Die Niederländische Filmprüfstelle bevorzugt in diesem Rahmen eine Regelung, wobei Film- und Videoklassifizierung unter einen Nenner gebracht wird.

Diese Klassifizierung müßte durch ein unabhängiges Organ ausgeführt werden, jetzt "Die Niederländische Filmprüfstelle" geheißen. Solches würde nach der Einsicht der Filmprüfstelle einen optimalen Schutz gewähren gegen die schädlichen Einflüsse, die Kino- und Videofilme auf jugendliche Personen ausüben können.

Samenvatting van de
**INLEIDING VAN
MEVROUW DRS. I BAKKER**

GEHOUDEN OP DE ALGEMENE VERGADERING
VAN DE NEDERLANDSE FILMKEURING
OP DONDERDAG 9 APRIL 1992

bijlage 1

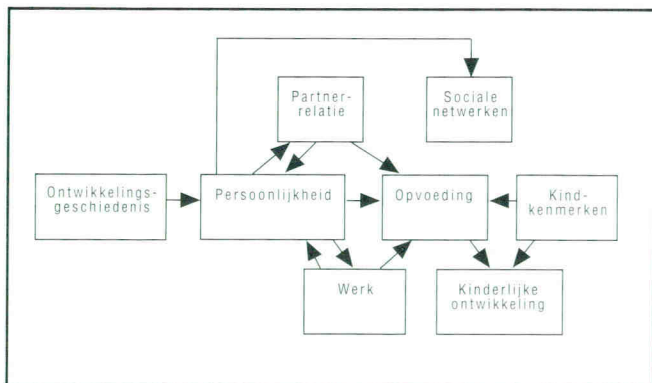
Mevrouw Bakker stelt als eerste vast dat de sfeer in de vergadering bij haar als 'goed' overkomt. Ze maakt deze opmerking in de eerste plaats als oud-keuringslid (1977 - '81), een periode waaraan ze met gemengde gevoelens terugdenkt.

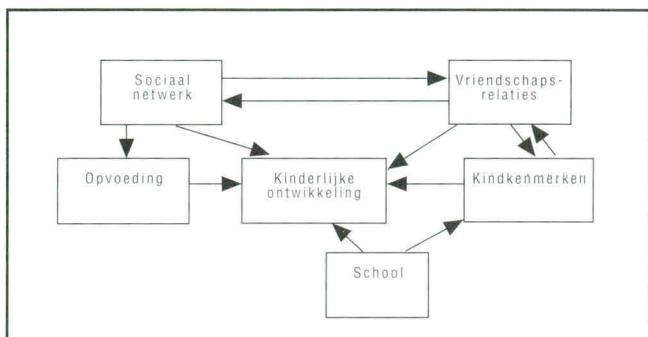
Wel is er die ene overeenkomst met vroeger, n.l. 'hoe kun je de pedagogiek gebruiken bij het praktische keuringswerk van alle dag?'

Allereerst lopen we langs de gangbare theorieën en modellen, die uitgangspunt zijn voor het begrijpen van de kinderlijke ontwikkeling en de problemen die zich hierin kunnen voordoen. Welke factoren spelen een rol en is er sprake van wederzijdse beïnvloeding? In het algemeen is het vandaag de dag zo dat de oorzaak-gevolg theorie is losgelaten! Vervolgens was er de zg. 'interactie'-fase, maar nu -anno 1992- blijkt dat een 'slecht starter' ook (heel) goed terecht kan komen (en omgekeerd natuurlijk). De ontwikkeling van kinderen wordt door tal van factoren bepaald, die elkaar onderling ook nog eens beïnvloeden: ouderfactoren-kindfactoren-omgevingsfactoren. Bijv. de **persoonlijkheid** en de **jeugdervaringen** van de ouders, geslacht, uiterlijke kenmerken en temperament van het kind, en de **omstandigheden** waarin een kind opgroeit (te denken valt aan huisvesting en armoede) en de **sociale steun** zijn van essentieel belang voor het zich ontwikkelende kind. Al deze factoren kunnen een positieve (protectieve) respectievelijk een bedreigende invloed in zich dragen. Conclusie: het is een cumulatief verhaal (**schema I**).

SCHEMA I

*Proces model van ouderlijk functioneren
(Belsky)*

SCHEMA II

Beïnvloedingsfactoren met betrekking tot de kindelijke ontwikkeling (vanuit het kind-perspectief)

Als natürliche 'buffers' zien we dan de sociale netwerken en de partner-relatie die de opvoeding op essentiële punten beïnvloeden. Kernbegrip is de 'veerkracht' van het jonge kind, d.w.z. het vertrouwen dat het kind in zichzelf en zijn omgeving heeft. De natürliche leefomgeving (**schema 2**) beïnvloedt het opgroeiende kind (zie ontstaan van netwerken) en de negatieve factoren kunnen dan worden afgezwakt en zelfs geëlimineerd, echter het blijft altijd het combinatie-verhaal, media vormen hierin een klein onderdeel.

Laten we de kinder-ontwikkeling van nabij bezien en dat -waar mogelijk is- koppelen aan het begrip 'film'.

We onderscheiden drie leeftijdscategorieën:

1. 0 - 6 jaar = voorschoolse periode.
2. 6 - 12 jaar = schoolkind.
3. 12 - 18 jaar = adolescent.

Kinderen denken in het begin van de eerste leeftijdscategorie (2-3 jaar) nog heel 'magisch' (oorzaak -gevolg), ze kennen ook veel angsten. Rond vier jaar zijn er opnieuw angsten te bespeuren (kan ik ook 'stukgaan?'). Kinderen zijn in die fase emotioneel heel kwetsbaar, maar verstoringen zijn ook weer snel oplosbaar.

Kinderen krijgen al heel jong oog voor de televisie. Zelfs babies hebben al oog voor de bewegende beelden. Met 2 jaar gaan kinderen echt kijken, naar simpele programma's. Herkenbaarheid en herhaling zijn belangrijk in programma's. Aandachtsspanne is nog kort. Kinderen lopen regelmatig weer weg. Rond 4 jaar ontwikkelen kinderen een gerichte voorkeur. Gaan dan ook speciaal klaarzitten. Tot 7 jaar zien kinderen elk shot nog als

afzonderlijk geheel, kunnen beeldovergangen nog moeilijk in samenhang volgen. Afzonderlijke scènes kunnen soms heel bedreigend overkomen omdat de context niet gesnapt wordt.

Bij het schoolkind staat de ontwikkeling van de zelfstandigheid centraal. De identiteit ontwikkelt zich steeds verder. Kinderen van 6 – 12 jaar zijn geneigd tot **conformisme** ('alles' moet in het eigen leven passen) en is er sprake van het overnemen van 'waarden en normen' (zie ook absoluut denken). De werkelijkheid staat centraal in deze fase (6 t/m 12 jr.); alles moet er inpassen. Kinderen zijn daardoor sterk geneigd datgene wat ze in een film zien voor realiteit te houden!!

Vanaf 8 jaar kunnen kinderen een film als één geheel zien, kunnen ook de ondertiteling volgen. Onderscheiden 'echte' en 'niet-echte' films (poppenfilms, animatiefilms). Vanaf 9 jaar gaan kinderen inzien dat ook programma's en films die er realistisch uitzien, gespeeld kunnen worden. Met 10 jaar is de vormtaal volleerd. Kinderen zijn dan 'film-analfabeet'. Maar het 'kritisch kijken' is nog in ontwikkeling. Referentiekader ontbreekt nog. Met 12 jaar kijken kinderen zoals volwassenen (qua begrip), alleen verloopt de verwerking en beïnvloeding nog niet zo als bij volwassenen!!

In de laatste fase 12 t/m 18 speelt de **redenatie** een belangrijke rol en komt het ontwikkelen van het 'eigen-ik' op gang (mensbeeld opbouwen). Dat houdt in het zoeken naar nieuwe idealen (bijvoorbeeld milieu-bewustzijn en het kritisch-experimenteren) staat centraal. Veel onderwerpen worden 'gemakkelijk' opgenomen. Echt schadelijk is dan 'het problemen oplossen met als uitgangspunt geweld', en geweld dat beloond wordt!! Jongeren zijn in deze levensfase kwetsbaarder, omdat het nog aan een eigen wereldbeeld en beoordelingsschema ontbreekt.

Wat is er bekend m.b.t. het thema 'schadelijkheid', gelet op de bovenstaande theoretische invalshoek? Spreker wil een vijftal onderdelen benadrukken:

- **Negatieve beeldvorming**, m.b.t. de werkelijkheid (zie discriminatie, afwijkend normen en waarden-patroon en een negatief -zonder perspectief- wereldbeeld;

- **Stereotiepe benadering van de werkelijkheid**, (man → dominant/vrouw → ondergeschikte). Effect-onderzoek hiernaar is nog minimaal; lagere schoolkind is hiervoor extra gevoelig (conformisme!).

- **Angstaanjagende beelden en invloed.**
 2/4 → onbegrip of het 'opblazen' v.d. eigen fantasie
 4/6 → afbeelding die tastbaar is
 6/12 → gespeelde 'enge' dingen (+ suggestieve muziek) (maar spanning is niet per definitie slecht!)
 Conclusie: doseren!

- **Gezondheidsbedreigend gedrag.**
 Het aanzetten tot riskante leefpatronen, die vaak ook nog aantrekkelijk worden voorgesteld (zie imitatie).
 ('The Doors' 16 jaar en ouder = toevoeging N.F.K.).

- **Geweld!**
- voorbeeldfunctie (zie Deerhunter; Russisch roulette, veel doden)
- gewenning (in de VS is effect vastgesteld)
- verlaging weerstanden tegenover agressief gedrag (geweld wordt goedgepraat)
- vertekening van de werkelijkheid
- opwinding (zie v.d. Voort)

Kanttelingen: Uitspraak dat kinderen door gewelddadige films agressief worden is niet zonder meer hard te maken. Agressief gedrag is een zeer stabiele persoonlijkheids-trek die al zeer jong aanwezig is.

Mijn persoonlijke conclusie moet zijn dat er wellicht in de marge invloed wordt uitgeoefend. Agressieve kinderen kijken nu eenmaal graag naar dat bepaalde type (video)film ('kip-ei-effect').

Het blijft daarom een optelsom van uiteenlopende factoren (zie schema's); de media zijn slechts een onderdeel uit de totaliteit van elementen, maar mogen niet worden onderschat.

SISTER ACT (AL)

*Op pagina 27 van het jaarverslag 1992 staat een fout. De titel van de film luidt:
THE HAND THAT ROCKS THE CRADLE (12 jaar).
Onze excuses hiervoor.*

bijlage 2

Samenvatting toelichting van mw. F. Assink-Aben naar aanleiding van haar werkzaamheden bij de Nederlandse Filmkeuring, gehouden in de periode van september tot en met december 1991.

Er lagen een aantal concrete verzoeken op tafel waaruit ik een keuze kon maken. Na overleg met de secretaris-directeur -de heer Crans- heb ik besloten 'schadelijkheid' als stage-project te nemen, omdat het zo'n belangrijke rol speelt bij het werk van de Nederlandse Filmkeuring .

Allereerst een aantal opvallende conclusies:

1. Wanneer een film voor a.l. is gekeurd, dan is deze niet geschikt voor a.l.
2. De volgende criteria geldend voor de leeftijdsgroep tot 12 jaar worden als schadelijk tot erg schadelijk aangemerkt:
identificatiegevaar, horroreffecten, geen ontsnapingsmogelijkheid voor de kijker, eenzijdige benadering van sexualiteit, discriminatie van een persoon/personen, vrouwonvriendelijk, psychologische druk, overmatig geweld, onverschilligheid t.a.v. geweld en wraakzuchtig geweld.
3. De volgende criteria geldend voor de leeftijdsgroep tot 16 jaar worden als schadelijk tot zeer schadelijk aangemerkt: discriminatie van een persoon/personen, onverschilligheid t.a.v. geweld, overmatig geweld, vrouwonvriendelijk en wraakzuchtig geweld.
4. Bij de vraag naar een verwerpelijk rollenpatroon was er een duidelijk verschil tussen de twee leeftijdsgroepen: een ruime meerderheid van de groep van 18-40 vond dit een beetje schadelijk/ niet schadelijk, een ruime meerderheid van de andere leeftijdsgroep beoordeelde dit als erg schadelijk/schadelijk.

Ondanks het feit dat het moeilijk werd genoemd het begrip schadelijkheid te omschrijven hebben toch alle leden getracht hun gedachten/meningen hierover op papier te zetten.

Hieronder volgt een samenvatting van alle reacties waaruit bleek dat heersende waarden en normen een grondgegeven zijn.

Hier volgen er twee:

'Omdat je rekening moet houden met individuele omstandigheden van de toeschouwer en het aanschouwde kunnen het aantal soorten schade in de duizenden lopen. Daarom gebruik ik mijn persoonlijke ervaring en inzicht in combinatie met heersende waarden en normen', aldus één reactie.

'Een film is schadelijk als met gezag, overtuigingskracht of met een grote mate van

realisme, een visie op de werkelijkheid wordt gegeven met als hoofdmotief zaken, die ik op grond van mijn visie op de maatschappij in hoge mate verwerpelijk vind (...)'.

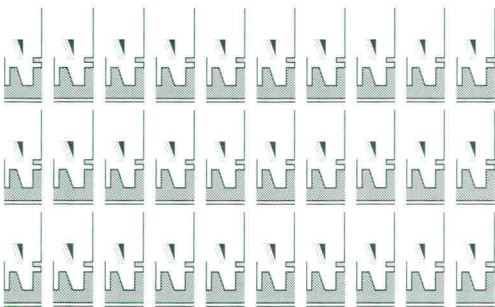
Door de leden worden de volgende thema's genoemd: wraakzuchtig, bloederig, sadistisch geweld, geweld puur als amusement, discriminatie, fascisme, drugs, (te) veel alcohol en films waarbij de spanning voortduurt zonder een moment van onderbreking. Bij dit laatste wordt opgemerkt, dat wel rekening gehouden dient te worden met de leeftijdscategorie. Een ander lid vond dat als je bij het beoordelen rekening houdt met leeftijden, de volgende punten van belang zijn: kwetsbaarheid, incasseringsvermogen, oordelend vermogen en kritische zin.

Iemand merkte op dat een slapeloze nacht niet perse schadelijk hoeft te zijn, net als openlijke erotiek en sex.

Gedetailleerde opnames worden op zichzelf niet schadelijk genoemd, maar kunnen dat in een bepaalde context wel zijn.

Andere reacties gingen meer in op de eventuele gevolgen van het zien van schadelijke films. Schadelijk vindt men die beelden, die een tijdelijke of blijvende schade veroorzaken, doordat zij de psychische, fysieke en emotionele ontwikkeling van een jeugdige persoon verstoren of negatief beïnvloeden. Men kan beelden zo nadrukkelijk presenteren dat jongeren niet op een open, vrije en zelfstandige manier de beelden kunnen verwerken en men negatief beïnvloed wordt.

Hierbij kan men o.m. denken aan: alles wat indruist tegen een harmonische persoonsontwikkeling, en/of als een kind geen gelegenheid krijgt te relativiseren, films die de kijker achterlaten met een gevoel van verwarring, onbegrip, waarvan vragen niet beantwoord en dingen niet uitgelegd worden.

BELEIDSLIJNEN – 1992-1993

Beleidslijn 1

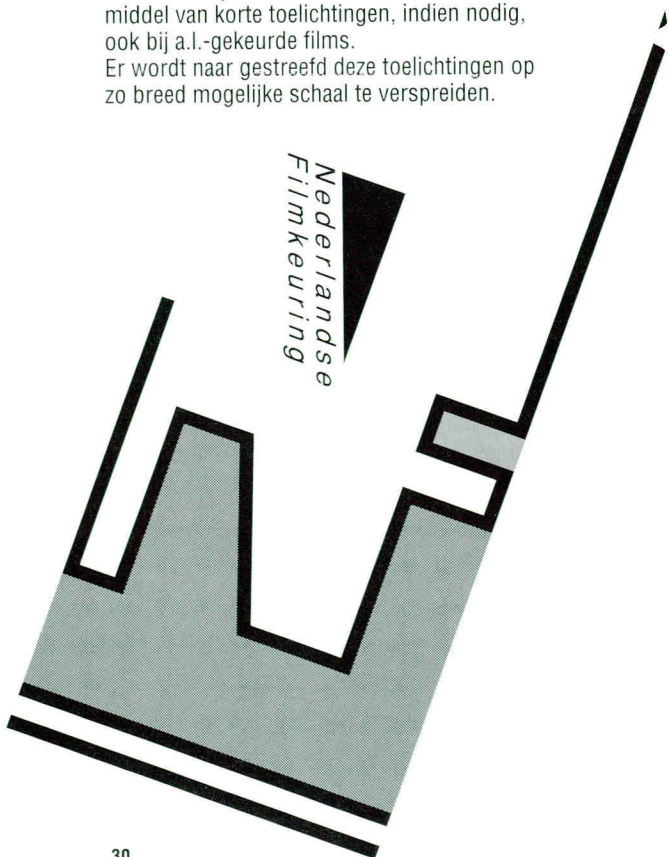
De Nederlandse Filmkeuring stelt zich ten doel jeugdigen zo min mogelijk films te onthouden. Slechts als een film door de keuringscommissie in meerderheid als schadelijk voor jeugdigen beneden de 16 respectievelijk 12 jaar wordt geacht, zal deze aan die groepen worden onthouden. Er zij voor alle duidelijkheid op gewezen dat deze leeftijdsaanwijzing niets zegt over de eventuele geschiktheid van de film voor bedoelde groepen.

Beleidslijn 2

Bij het keuren van films zal er rekening mee worden gehouden dat individuele scènes slechts vanuit het geheel van de film beoordeeld moeten worden. De Nederlandse Filmkeuring zal in beginsel géén gebruik maken van haar recht coupures in een film aan te brengen.

Beleidslijn 3

De Nederlandse Filmkeuring houdt zich – naast het toedelen van leeftijdsaanwijzing en doelgroepaanwijzing – bezig met 'het recenseren van schadelijkheid van films'. Dit laatste door middel van korte toelichtingen, indien nodig, ook bij a.l.-gekeurde films. Er wordt naar gestreefd deze toelichtingen op zo breed mogelijke schaal te verspreiden.

Dit onder meer door middel van contacten met de Nederlandse Bond voor Bioscoop- en Filmondernemingen, film distributeuren, film-pers en media zoals t.v.- en radiatorubrieken. Op deze wijze wordt getracht de werkzaamheden van de Filmkeuring het gewenste effect te laten sorteren.

Beleidslijn 4

De Nederlandse Filmkeuring streeft - in samenwerking met onder andere de Nederlandse Bond voor Bioscoop- en Film-ondernemingen - naar het hanteren van symbolen bij de leef-tijds aanduiding, als aanwijzing voor het publiek.

Beleidslijn 5

Daar waar de de Nederlandse Filmkeuring vanuit eigen optiek een bijdrage kan leveren aan het welzijn van kinderen, jeugd en jongeren, kan zij deelnemen aan activiteiten die daarop zijn gericht, waarbij activiteiten die in brede zin met audio-visuele middelen te maken hebben de voorkeur genieten.

Beleidslijn 6

Hoewel de Nederlandse Filmkeuring geen directe taak heeft ten aanzien van de niet-openbare vertoning van films via video-banden en t.v., zal de Filmkeuring WVC eventueel wijzen op ontwikkelingen in dit verband en advies geven. In beginsel is de Filmkeuring, waar gewenst en waar binnen haar doelstellingen mogelijk, bereid tot samenwerking.

Beleidslijn 7

Zo nodig en waar mogelijk zal de Nederlandse Filmkeuring onderzoek in relatie tot haar werkterrein bevorderen.

Beleidslijn 8

Om op de geëigende wijze zich te kunnen inzetten voor de belangen van kinderen, jeugd en jongeren, zal de Nederlandse Filmkeuring ernaar streven de Wet respectievelijk het Besluit op de filmvertoningen te doen wijzigen of te doen aanvullen waar de praktijk dit nodig of wenselijk maakt.

Beleidslijn 9

De Nederlandse Filmkeuring zal bij de uitvoering van haar taak overleg voeren met soortgelijke organisaties binnen de E.G.

bijlage 4

BETREFT: JUMBO HOME VIDEO – KEURING: 2 JULI 1992

Titel: Saartje en Tommie

Toelichting:

Dertien korte verhaaltjes uit het dagelijks leven van Saartje en Tommie. Ze spelen hun spel met veel fantasie en geven zo kleur aan het dagelijks leven.

Adviesleeftijd/Veilig slapen garantie: vanaf twee (2) jaar.

Titel: Babar

Toelichting:

Vader Babar vertelt zijn kinderen de geschiedenis waarin hij als jonge koning triomfeert over de neushoorns.

Adviesleeftijd/Veilig slapen garantie: hoewel de beelden ook jongere kinderen zullen aanspreken, meent de commissie de adviesleeftijd te moeten stellen op vijf (5) jaar. De lengte van de film vergt namelijk nogal wat van de concentratie van het jonge kind.

Titel: Asterix en de knallende ketel

Toelichting:

Dorp van Galliërs raakt in de problemen doordat Panoramix, de druïde van het dorp, zijn geheugen kwijt is. Nu kan hij geen toverdrank meer bereiden. De Romeinen lijken met behulp van een valse ziener, eindelijk hun kans te grijpen om het dorp te veroveren.

Adviesleeftijd/Veilig slapen garantie: vanaf zes (6) jaar.

Titel: People of the forest

Toelichting:

De geschiedenis van een chimpansee-familie in het oerwoud van Tanzania. In de film staan de dagelijkse beslommeringen en relaties binnen groepsverband centraal.

Adviesleeftijd/Veilig slapen garantie: vanaf zeven (7) jaar.

Titel: The Golden Seal

Toelichting:

Jongetje sluit vriendschap met de legendarische 'gouden zeehond'. Wanneer haar leven wordt bedreigd door pelsjagers, beschermt hij de zeehond met zijn eigen leven. Adviesleeftijd/Veilig slapen garantie: hoewel het verhaal ook jongere kinderen zeker zal aanspreken, geeft de commissie de voorkeur aan een adviesleeftijd van acht (8) jaar; dit vooral vanwege de ondertiteling.

bijlage 5

Toelichtingen Herkeuringscommissies

DATUM : 13-2-92
MAATSCHAPPIJ : Columbia
NR. FILM : 92/21
TITEL : Buggy (HERKEURING)
REGISSEUR : Barry Levinson
LAND : U.S.A.
SPEELDUUR : 2 uur 12 min.
UITSLAG : 12 jaar
TOELICHTING :
Vanwege enkele zeer harde gewelddadige scènes die schadelijk zijn voor personen jonger dan die leeftijd.

DATUM : 30-9-92
MAATSCHAPPIJ : Columbia
NR. FILM : 92/140
TITEL : Mo' money (HERKEURING)
REGISSEUR : Peter MacDonald
LAND : U.S.A.
SPEELDUUR : 1 uur 27 min.
UITSLAG : 12 jaar
TOELICHTING :
De commissie acht deze film schadelijk voor personen onder de 12 jaar, vanwege een koelbloedige moord in het begin van de film (nek omdraaien) en een koelbloedige moord op de treeplank van de trein, juist vanwege de combinatie met humor in de rest van de film.

DATUM : 18-3-92
MAATSCHAPPIJ : C.N.R.
NR. FILM : 92/43
TITEL : Nightmare on Elmstreet VI (Freddy's dead) (HERKEURING)
REGISSEUR : Rachel Talalay
LAND : U.S.A.
SPEELDUUR : 1 uur 26 min.
UITSLAG : 16 jaar
TOELICHTING :
Omdat de meest schadelijke gebeurtenissen die een jeugdig persoon kan ervaren, worden aangewend om zeer angstaanjagende effecten te bereiken die schadelijk zijn voor personen beneden de leeftijd van 16 jaar.

DATUM : 19-8-92
MAATSCHAPPIJ : Concorde
NR. FILM : 92/117
TITEL : Universal Soldier (HERKEURING)
REGISSEUR : Roland Emmerich
LAND : U.s.a.
SPEELDUUR : 1 uur 40 min.
UITSLAG : 16 jaar na herkeuring
TOELICHTING :
Vanwege de overdadige hoeveelheid weerzinwekkend geweld en het negeren van menselijk respect.

DATUM : 30-9-92
MAATSCHAPPIJ : Columbia
NR. FILM : 92/139
TITEL : Unlawful entry (HERKEURING)
REGISSEUR : Jonathan Kaplan
LAND : U.s.a.
SPEELDUUR : 1 uur 48 min.
UITSLAG : 16 jaar
TOELICHTING :

Wegens de voortdurend dreigende sfeer die zich ontlaadt in een aaneenschakeling van ernstig geweld; de bedreigende sfeer is des te klemmender voor de hoofdpersonen in de film die bescherming zoeken tegen grof geweld c.q. machteloos worden gemaakt. Daarnaast bedreigt 'de beschermer' in de persoon van een psychopatische politie-agent hen met moord en verkrachting.

DATUM : 27-5-92
MAATSCHAPPIJ : Columbia
NR. FILM : 92/86
TITEL : Gladiator (INTERNE
HERKEURING)
REGISSEUR : Rowdy Herrington
LAND : U.s.a.
SPEELDUUR : 1 uur 39 min.
UITSLAG : 12 jaar
TOELICHTING :

Vanwege hard lichamelijk geweld achten wij de film schadelijk voor personen onder de 12 jaar.

bijlage 6

TOP 25 - 1992

	première	bezoekers	**%
1. Flodder in Amerika (UIP)	03.07.92	1.467.482	12.29
2. Basic Instinct (Concorde)	08.05.92	1.218.626	10.21
3. Leathal Weapon 3 (Warner)	17.07.92	637.284	5.34
4. Cape Fear (UIP)	13.03.92	416.171	3.49
5. Beethoven (UIP)	17.04.92	403.453	3.38
6. Boomerang (UIP)	15.10.92	385.814	3.23
7. Hook (Columbia)	10.04.92	353.422	2.96
8. Hot shots (Columbia)	13.12.92	342.579	2.87
9. JFK (Warner)	28.02.92	318.551	2.67
10. Hand that rocks the cradle (Warner)	26.06.92	237.428	1.99
11. Patriot Games (UIP)	01.10.92	207.705	1.74
12. Sneeuwwitje en de 7 dwergen (Warner)	10.04.92	190.894	1.60
13. Don't tell Mom... (CNR)	13.12.91	187.589	1.57
14. The Johnsons (Meteor)	14.02.92	183.861	1.54
15. Alien III (Columbia)	28.08.92	180.211	1.51
16. The last boy scout (Warner)	22.03.92	176.881	1.48
17. Final Analysis (Warner)	27.05.92	175.851	1.47
18. Prince of tides (Columbia)	28.02.92	175.581	1.47
19. Batman returns (Warner)	07.08.92	160.577	1.35
20. Wayne's World (UIP)	24.07.92	158.607	1.33
21. Universal Soldier (Concorde)	21.08.92	155.431	1.30
22. The Rescuers down under (Warner)	06.12.91	151.972	1.27
23. Far and Away (UIP)	17.09.92	144.842	1.21
24. The Addams Family (Columbia)	20.12.91	143.788	1.20
25. The Silence of the Lambs (Columbia)	12.04.91	135.588	1.14
TOTAAL TOP 25, WEEK 1T/M 48 1992		8.310.188	69.62
TOTAAL BEZOEK, WEEK 1T/M 48 1992		11.936.445	100.00

Bron : blad 'Film' - april '93

JFK (12)

KEURINGSUITSLAGEN-1992

1492: Conquest of paradise	Concorde	12
1492: Conquest of paradise (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Accompagnatrice, L' (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Alien III	Columbia	12
Amants du pont neuf, les	Concorde	12
Amants du pont neuf, les (<i>trailer</i>)	Concorde	12
At play in the fields of the lord	C.N.R.	AL
Babar - de film	Meteor	AL
Babar - de film (<i>trailer</i>)	Meteor	AL
Basic instinct (<i>trailer</i>)	Concorde	12
Batman returns	Warner	AL
Batman returns (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Beauty and the beast	Warner	AL
Beethoven	U.I.P.	AL
Big girls don't cry ... they get even	C.N.R.	AL
Billy Bathgate	Warner	12
Bodygard	Warner	AL
Bodygard (<i>trailer</i>)	Warner	12
Boomerang	U.I.P.	AL
Boomerang (<i>trailer</i>)	U.I.P.	AL
Boys	Concorde	12
Boys (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Bugsy	Columbia	16
Bugsy (<i>herkeuring</i>)	Columbia	12
California man	Warner	AL
Chateau de ma mère, le	Concorde	AL
Chateau de ma mère, le (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Christopher Columbus - the discovery	Concorde	AL
Christopher Columbus - the discovery (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
City of joy	Concorde	12
City of joy (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Commitments	C.N.R.	AL
Cutting edge, the	U.I.P.	AL
Death becomes her	U.I.P.	AL
Diggstown	U.I.P.	12
Doctor, the	Warner	AL
Drie beste dingen in het leven, de	Meteor	AL
Embrasse pas, J'	Concorde	12
Embrasse pas, J' (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Epoque formidable, une (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Far and away	U.I.P.	AL
Far and away (<i>trailer</i>)	U.I.P.	AL
Father of the bride	Warner	AL

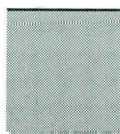
Few good men, a	Columbia	AL
Final analysis	Warner	12
Final analysis (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Flodder in Amerika	U.I.P.	AL
For the boys	Columbia	AL
Freejack	C.N.R.	AL
Fried green tomatoes	Concorde	AL
Fried green tomatoes (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Gladiator (<i>interne herkeuring aangevraagd</i>)	Columbia	12
Gladiator (<i>na -interne- herkeuring</i>)	Columbia	12
Glengarry Glen Ross	C.N.R.	AL
Grand Canyon	Columbia	AL
Hamlet	C.N.R.	AL
Hand that rocks the cradle	Warner	12
Hearts of darkness	C.N.R.	12
Highway to hell	C.N.R.	12
Home alone II (<i>Lost in New York</i>)	Columbia	AL
Honeymoon in Vegas	Concorde	AL
Honeymoon in Vegas (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Hook	Columbia	AL
Housesitter	U.I.P.	AL
Howard's end	Warner	AL
Howard's end (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Husbands and wives	Columbia	AL
Indochine	Concorde	12
Indochine (<i>teaser</i>)	Concorde	AL
Indochine (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Inner circle	Columbia	AL
J.F.K.	Warner	12
Johnny Stecchino	Concorde	AL
Johnny Stecchino (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Johnsons, de	Meteor	12
Kafka	Concorde	12
Kafka (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Kleine Nemo, <i>avonturen in dromenland</i>	Meteor	AL
Kuffs	C.N.R.	12
L.A. Story	Concorde	AL
L.A. Story (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Late for dinner (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
League of their own, a	Columbia	AL
Lethal weapon III (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Lethal weapon III	Warner	12
Light sleeper	Concorde	12
Light sleeper (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Love crimes	C.N.R.	12

Lover, the (<i>teaser</i>)	Concorde	AL
Mambo Kings, the	Warner	AL
Mambo Kings, the (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Man in the moon, the	U.I.P.	AL
Medicine man	Columbia	AL
Memoires of an invisible man	Warner	AL
Memoires of an invisible man (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Mississippi massala	C.N.R.	AL
Mo' money	Columbia	12
Mo' money (<i>herkeuring</i>)	Columbia	12
Mon père ce heros	Concorde	AL
Mon père ce heros (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Mr. and Mrs. Bridges	Concorde	AL
Mr. and Mrs. Bridges (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
My cousin Vinny	Columbia	AL
My girl	Columbia	AL
Mistery date	Columbia	AL
Naked lunch	Concorde	12
Naked lunch (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Nightmare on Elmstreet 6, a (<i>Freddy's dead</i>)	C.N.R.	16
Nightmare on Elmstreet 6, a (<i>herkeuring</i>)	C.N.R.	16
Noorderlingen, de	U.I.P.	12
Notenkraker, de	Concorde	AL
Notenkraker, de (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Oeroeg (<i>trailer</i>)	U.I.P.	AL
Olivier (<i>Onrust in Vogelland</i>)	Meteor	AL
Orlando	Concorde	AL
Orlando (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Other people's money	Warner	AL
Paradise	Warner	AL
Patriot games	U.I.P.	12
Patriot games (<i>trailer</i>)	U.I.P.	12
People of the forest	Meteor	AL
Player, the	Meteor	AL
Pope must die, the	C.N.R.	AL
Porky's-de volgende ochtend II	Veronica	12
Porky's pikante pretpark I (<i>herkeuring</i>)	Veronica	12
Porky's revenge III	Veronica	AL
Power of one, the	Warner	12
Prince of tides	Columbia	12
Problem child II	U.I.P.	AL
Public eye, the	U.I.P.	12
Rapid fire	Columbia	16
Rush (<i>trailer</i>)	U.I.P.	AL
Salt on our skin	Warner	AL

Shadows and fog	Columbia	AL
Shining through	Columbia	12
Short time	Concorde	AL
Short time (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Single with female	Columbia	16
Singles	Warner	AL
Sister act	Buena V.	AL
Sister act (<i>teaser</i>)	Buena V.	AL
Sister act (<i>trailer</i>)	Buena V.	AL
Sneakers	U.I.P.	AL
Sneakers (<i>trailer</i>)	U.I.P.	AL
Startrek VI (<i>the undiscovered country</i>)	U.I.P.	AL
Stay tuned	C.N.R.	AL
Stop, or my mom will shoot	U.I.P.	AL
Straight talk	Warner	AL
Strictly ballroom	Meteor	AL
Taking of Beverly Hills, the	Concorde	AL
Tenth man, the	NCRV	AL
Thunderheart	Columbia	AL
Tous les matins du monde	Concorde	AL
Tous les matins du monde (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Toy soldiers	Concorde	12
Toy soldiers (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Unforgiven	Warner	12
Unforgiven (<i>trailer</i>)	Warner	AL
Universal soldier	Concorde	16
Universal soldier (<i>herkeuring</i>)	Concorde	16
Universal soldier (<i>teaser</i>)	Concorde	12
Universal soldier (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Unlawful entry	Columbia	16
Unlawful entry (<i>herkeuring</i>)	Columbia	16
Until the end of the world (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Until the end of the world	Concorde	AL
Vals licht (<i>trailer</i>)	Concorde	12
Voor een verloren soldaat	Concorde	AL
Voor een verloren soldaat (<i>trailer</i>)	Concorde	AL
Wayne's world	U.I.P.	AL
Wedlock	Concorde	12
Wedlock (<i>trailer</i>)	Concorde	12
Whistle blower, the	NCRV	AL
White men can't jump	Columbia	AL
White sands	C.N.R.	16
Zevende hemel, de (<i>trailer</i>)	U.I.P.	AL

AL = kindvriendelijk

© 1993 Nederlandse Filmkeuring
Postbus 525
2280 AM Rijswijk
tel. 070 - 340 62 74
fax 070 - 340 62 52

redactie: C.N. Crans
T. Zijlstra

zetwerk: M. Fresen

ontwerp: Sjoeke Benoist, bNO
Studio Grafinesse, Zutphen

vertaling: N.F.K. – Rijswijk

PERSBERICHT

NEDERLANDSE FILMKEURING IN EEN NIEUW JASJE.....

Jaarverslagen vallen met de regelmaat van de klok op de mat. Men stuurt ze toe omdat het de gewoonte is een relatie op de hoogte te houden.

Het jaarverslag van de Nederlandse Filmkeuring (1989) is echter meer dan een informatief verhaal alleen. Het betekent voor dit onafhankelijke instituut een nieuwe start in meer dan één opzicht.

Ongetwijfeld valt u de nieuwe vormgeving en het nieuwe "gezicht" --het logo-- op. Niet zo toevallig wanneer u weet dat 1989 een opvallend jaar genoemd mag worden:

- een nieuw Dagelijks Bestuur;
- een nieuwe (sekretaris-)directeur;
- nieuwe (geactualiseerde) beleidslijnen;
- het opstarten van een Europees platform van filmkeuringen;
- internationale bijeenkomsten van filmkeurders op allerlei niveau.

Ook het aantal ter keuring aangeboden films is nooit zo hoog geweest --rond de 60%-- zodat de jarenlang gehanteerde stelling dat "slechts één op de drie ingebrachte films in Nederland wordt gekeurd" definitief tot het verleden behoort. De Nederlandse Filmkeuring beoordeelt in de praktijk alle belangrijke publiekstrekkingen, populair uitgedrukt de top-50 van 1989.

Een nieuw fenomeen was het aanbod dat valt onder de categorie "harde porno". "The Private Afternoon of Pamela Mann" en "Deep Throat" werden door de Nederlandse Filmkeuring toegankelijk gemaakt voor 16 jaar en ouder. Gelet op de Wet op de Filmvertoningen de maximale grens in Nederland, want boven de 16 jaar is "alles vrij"!

De jaren '90 staan voor de deur. Europa '92 zal ook gevolgen hebben voor het cultuurfenomeen film, gelet op de Europese richtlijnen, ook wel het "grensoverschrijdende televisierapport" genoemd.

Geweld en agressiviteit zijn emoties, zo oud als de mensheid zelf. Het is te eenvoudig (televisie)geweld als de enige of zelfs voornaamste bron van agressiviteit aan te merken.

Aan de andere kant, kan niet zonder meer voorbij gegaan worden aan het feit dat een causaal verband tussen geweld en agressief gedrag als een rode draad door de wetenschapsresultaten loopt. Deze constatering gecombineerd met het feit, dat met een toename van het tv-aanbod in de nabije toekomst, ook het agressie-dieet voor kinderen zal toenemen, vraagt wel degelijk om de aandacht van beleidsverantwoordelijke personen.

Het jaarverslag 1989 is op te vragen bij het buro van de Nederlandse Filmkeuring, Postbus 525, 2280 AM te Rijswijk, telefoon 070-3406274, fax 070- 3406252.

Voor verdere informatie kunt u zich wenden tot de sekretaris-direkteur van de Nederlandse Filmkeuring, de heer Cor C.N. Crans.